

Instanța de fond: Judecătoria Buiucani mun. Chișinău –D. Dulghieru

Instanța de apel: CA Chișinău – D. Manole, E. Fistican, S. Arnăuț

Î N C H E I E R E

23 septembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curtii Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului,

judecătorul:

Judecători:

Svetlana Filincova,

Dumitru Mardari, Maria Ghervas,

soluționând chestiunea referitoare la admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova în pricina civilă la acțiunea lui Ciorbă Sergiu către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura sectorului Centru mun. Chișinău privind încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală,

împotriva deciziei Curtii de Apel Chișinău din 12 mai 2015, prin care s-a respins cererea de apel declarată de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și s-a menținut hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 04 decembrie 2014, prin care s-a admis parțial acțiunea,

C O N S T A T Ă :

La data de 21 martie 2014 Ciorbă Sergiu s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției și Procuratura sect. Centru mun. Chișinău privind încasarea din bugetul de stat a prejudiciului material în mărime de 5000 lei și prejudiciului moral în valoare de 30000 lei, cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală, precum și obligarea exprimării scuzelor în legătură cu tragerea ilegală la răspundere penală (f.d. 1-5).

În motivarea celor solicitate reclamantul a invocat că în anul 2010 a reprezentat interesele SRL „Happy King” în instanța de judecată la acțiunea SRL „Happy King” către CA „Ideea Asigurări” SA cu privire la încasarea despăgubirilor de asigurare. La 16 iulie 2010 în calitate de reprezentant al reclamantului la sediul CA „Ideea Asigurări” SA a înregistrat citația instanței de judecată, prin care ultima a fost informată despre fixarea ședinței de judecată pentru data de 21.07.2010, însă la data indicată reprezentanții CA „Ideea Asigurări” SA nu s-au prezentat, ședința avînd loc în lipsa lor. Ulterior, CA „Ideea

Asigurări” SA, făcînd cunoștință cu hotărîrea în pricina indicată, a depus plîngere la Comisariatul de Poliție Centru mun. Chișinău, solicitînd atragerea la răspundere penală a lui Ciorbă Sergiu pentru pretinsa faptă de falsificare a citației, prin modificarea lunii din 07 în 08.

În acest context reclamantul a indicat că, contrar propunerii organului de urmărire penală de a nu începe urmărirea penală pe faptele indicate în plîngere, procurorul Procuraturii Centru mun. Chișinău, Bacalîm Lilian a dispus începerea urmăririi penale conform elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzută de art. 361 al. 1 CP. Astfel, Ciorbă Sergiu în cadrul acestei cauze penale a fost recunoscut în calitate de bănuît, fiindu-i totodată colectate mostre de scris. În cadrul cauzei penale a fost efectuată expertiza grafoscopică, iar expertul a concluzionat că probabil scrisul de pe suportul cercetat aparține lui Ciorbă Sergiu. La data de 07 decembrie 2010 Ciorbă Sergiu a fost pus sub învinuire fiindu-i aplicată măsura preventivă de a nu părăsi localitatea. Drept temei pentru punerea sub învinuire a servit raportul de expertiză, însă în rezultatele studierii acestui raport drept mostre de scris pretinse a fi a lui Ciorbă Sergiu s-a constatat a fi mostre colectate de la una dintre angajatele CA „Idea Asigurări” SA. Ulterior prin ordonanța din 17 ianuarie 2012 Ciorbă Sergiu a fost scos de sub urmărire penală, iar cauza a fost suspendată.

În contextul celor expuse Ciorbă Sergiu a indicat că în perioada de la 12 noiembrie 2010 pînă la 17 ianuarie 2012 a fost supus ilegal urmăririi penale, menționînd totodată că la cazul concret nici nu există componentă de infracțiune, or, citația nu poate fi calificată drept document oficial, iar drept rezultat începerea urmăririi penale pe faptul falsificării citației nu este legală. Reclamantul a arătat că prin acțiunile organului de urmărire penală i-a fost cauzat prejudiciu moral, fiindu-i concomitent diminuată și reputația profesională. La data de 16 decembrie 2010 el a primit licența de avocat, iar acțiunile de supunere urmăririi penale i-au afectat direct imaginea personală precum și cea profesională. Totodată a suportat cheltuieli materiale în sumă de 5000 lei, legate de plata serviciilor de asistență juridică.

Prin hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 04 decembrie 2014 acțiunea a fost admisă parțial. S-a încasat din bugetul statului prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Ciorbă Sergiu prejudiciul material în cuantum de 5000 lei, prejudiciul moral în cuantum de 5000 lei, în total 10000 lei. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 112).

Nefiind de acord cu hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din data de 04 decembrie 2014, Ministerul Justiției a declarat apel, prin care a solicitat în principal casarea hotărîrii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, iar în subsidiar modificarea hotărîrii în sensul diminuării sumelor încasate (f.d. 127).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din data de 12 mai 2015 s-a respins ca neîntemeiată cererea de apel declarată de Ministerul Justiției, s-a menținut hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din data de 04 decembrie 2014.

În motivarea soluției sale instanța de apel a reținut că instanța de fond a dat o apreciere corectă a raportului juridic stabilit între părți, a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, concluziile fiind în corespundere cu probele administrate, iar normele de drept material au fost aplicate corect.

Studiind materialele dosarului, colegiul a constatat că Ciorba Sergiu în perioada de la 12 noiembrie 2010 până la 17 ianuarie 2012 a fost supus ilegal urmării penale, totodată fiindu-i aplicată măsura preventivă de a nu părăsi localitatea.

Astfel, în corespundere cu prevederile ar. 1405 al. 1 Cod Civil, prejudiciul cauzat persoanei fizice prin condamnare ilegală, atragerea ilegală la răspundere penală, aplicarea ilegală a măsurilor preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității, se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor judecătorești.

Totodată, potrivit dispozițiilor art. 2 al. 1, al Legii nr. 1545 – XIII din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii, ale instanței judecătorești, se califică ca acțiuni ilicite acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilicit se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, ori fapte ale persoanelor cu funcții de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni).

Potrivit art. 3 al Legii nr. 1545- XIII din 25.02.1998 este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanelor fizice sau juridice în urma: reținerii ilegale, aplicarea ilegală a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală, condamnării ilegale etc., dreptul la repararea prejudiciului apare în cazul scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmării penale pe temeiuri de reabilitare.

Colegiul civil reține că potrivit art. 1422 Cod Civil în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe fizice sau psihice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Concomitent art. 10 al Legii 1545- XIII din 25.02.1998 indică expres că dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul

stabilit de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6, iar art. 11 stipulează că mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege.

Nefiind de acord cu decizia Curții de Apel Chișinău din 12 mai 2015, Ministerul Justiției a depus recurs prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 mai 2015 și a hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 04 decembrie 2014 cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii ca neîntemeiată, cu titlul secundar modificarea deciziei Curții de Apel în sensul diminuării sumelor încasare din bugetul de stat a prejudiciului material și moral (f.d. 158-162).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 12 mai 2015, expediată părților prin intermediul oficiului poștal la data de 21 mai 2015, confirmarea despre recepționarea acesteia lipsește.

Cererea de recurs, depusă la 07 august 2015 de către Ministerul Justiției se consideră a fi depusă în termen.

Examinînd materialele dosarului prin prisma temeiurilor invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul declarat de Ministerul Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC, care să justifice afirmația de ilegalitate a deciziei instanței de apel.

Potrivit prevederilor art. 432 alin. (1) CPC părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) CPC au caracter de concretizare a motivului de recurs, determinînd cazurile concrete în prezența cărora se consideră că normele de drept material și procedural au fost încălcate sau eronat aplicate, astfel că recursul exercitat conform secțiunii a 2-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificîndu-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Alin. (4) al aceluiași articol stipulează că săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate în recurs nu pot constitui temei de admitere a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, așa cum formal invocă recurentul și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, călăuzindu-se de art. 440 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a constatat existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433 CPC și anume la lit. a), care expres prevede că cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Conform celor expuse, în temeiul art. 432, 433, 440 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

D I S P U N E :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 mai 2015, în pricina civilă la acțiunea lui Ciorbă Sergiu către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura sectorului Centru mun. Chișinău privind încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul,

Svetlana Filincova

Judecătorii

Dumitru Mardari

Maria Ghervas